

Profiliuotas mokymas – dar viena reforma?

Rasa Balsytė, Eglė Prapieskytė

Kauno TU gimnazijos moksleivės samprotauja apie profiliuoto mokymo privalumus ir trūkumus.

Prieš porą metų mokyklų slenksčius peržengė skambi, bet dar ir dabar ne visiems suprantama frazė: *profiliuotas mokymas*.

Kas tai yra? Atsakymų ieško ne kas kitas, o patys mokiniai (vienuoliktokai ir abiturientai).

Ši švietimo reforma vykdoma mokyklose nuo 2000-ųjų mokslo metų pradžios. Iki vienuoliktos klasės reikia išklausti visą dėstomų dalykų kursą ir visi dalykai yra privalomi. Per dešimtį metų mokiniai gauna bendrus humanitarinių, tikslųjų mokslų ir menų pagrindus.

Tačiau kopiant į vienuoliktą klasę, viskas pasikeičia. Įprasta mokymosi sistema tampa praeitimi. Ateina labai svarbus ir atsakingas momentas, kai reikia žvelgti į ateitį. Dešimtoje klasėje mokiniui suteikiama galimybė (o gal jis yra priverčiamas?) rinktis.

Visų pirma mokinys privalo pasirinkti mokomųjų dalykų profilį: realinį (tikslųjų mokslų) arba humanitarinį (humanitarinių mokslų). Vėliau pasirenkami dalykai, kurie turėtų atitikti pasirinktą profilį: realinį profilį pasirinkęs moksleivis turėtų visą dėmesį sutelkti į tiksluosius mokslus. Tačiau čia ir išryškėja paradoksas. Daugelį dalykų mokiniai mokosi nepriklausomai nuo pasirinkto profilio. Pavyz-

džiui, humanitarinės pakraipos mokinys gali mokytis matematikos sustiprintu lygiu. Kyla klausimas, kam reikia to „profiliuoto“ mokymo. Atsakymo vis ieškome.

Kitas aspektas, verčiantis susimąstyti, – tai dalykų ir jų dėstymo lygio pasirinkimas. Juk nuo to priklauso mokinio ateitis – ar jis įstos į aukštąją mokyklą. Skaičiuojant konkursinį balą universitete, prie tam tikro pasirinkto lygio pridedami papildomi balai. Todėl labai svarbu žinoti, kur ir ką studijuojant kokių dalykų metinio pažymių vidurkio reikės. Mokantis dešimtoje klasėje tai nėra taip paprasta, nes stojamųjų egzaminų programos nuolat kinta, tad sunku numatyti, kokių dalykų prireiks. Kyla dar vienas klausimas, ar specialybės pasirinkimas nėra per sunkus uždavinys dešimtokui, juk ir dažnas abiturientas nėra tvirtai apsisprendęs, su kokia specialybe sieti savo ateitį.

Bet ne veltui sakoma, kad lazda turi du galus. Juk daugelis dar vaikystėje svajojame būti gydytojais, mokytojais, muzikantais... Mažas vaikas anksčiau ar vėliau užauga, subręsta, tampa asmenybe, o toji svajonė išlieka. Toks žmogus, kaip ir prieš keliolika metų, žino tikslų atsakymą, kuo norėtų būti.

Profiliuotas mokymas naudingas tiems mokiniams, kurie tvirtai apsisprendę, nes jie gali tikslingai paskirstyti mokomuosius dalykus, jų dėstymo lygį ir pakraipą, nes žino, kuo yra suinteresuoti ir ko siekia. Tik štai klausimas, ar žinojimas *ko nori* padės pasiekti tikslą?

Daugelis šio tikslo — aukštojo išsilavinimo siekia visais įmanomais būdais. Pateikus kuo daugiau prašymų į norimas specialybes, atsiranda daugiau šansų įstoti. Profiliuotas mokymas riboja mokomų dalykų skaičių, mokinys turi orientuotis į vienos pakraipos dalykus.

Žinoma, pasirinkus mažiau dalykų, didesnę dėmesį galima skirti domėjimosi sričiai ir susitelkti ties tam tikrais, konkrečiais dalykais. Vargu ar tokie varžymai padeda įstoti. Vis dėlto daugelis mokinių stengiasi mokytis kuo daugiau ir kuo įvairesnių dalykų, nes nė vienas nėra įsitikinęs, kad įstos į tą specialybę, kurią pasirinko. Kuo daugiau disciplinų mokiniai gali išmokyti, tuo daugiau universitetų fakultetų atveria savo duris.

Kaip lazda turi du galus, taip ir ši reforma turi neigiamų ir teigiamų bruožų. Kad ir kaip būtų sunku, mokiniai toliau energingai siekia savo tikslo, įveikdami juos gluminančius, o galbūt padrąsinančius barjerus.

Apklausėme KTU gimnazijos dvyliktokus, siekdamas sužinoti jų nuomonę apie profiliavimą.

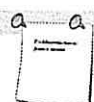
60% apklaustųjų mano, kad profiliavimas nėra naudingas. Dešimtukai dar tiksliai nežinojo, ko jiems reiks ateityje, atsisakę kai kurių dalykų, jie prarado galimybę XII klasėje laikyti jų egzaminus.

30% apklaustųjų atsakė, kad profiliavimas X klasėje yra naudingas. Jie privalumu laikė tai, kad galėjo atsisakyti dalykų, kurie jiems sunkiai sekėsi, ir kurių, jų manymu, ateityje neprireiks.

10% apklaustųjų atsakė, kad jie konkrečios nuomonės apie profiliavimą neturi.

DĖDĖS GENIAUS UŽDAVINIAI

1. Nagrinėkime sistemos $\begin{cases} 1 + a = b^2, \\ b^2 + a = c^2 \end{cases}$ sprendinius natūraliaisiais skaičiais. Pavyzdžiui, kai $a = 24$, $b = 5$, tai $c = 7$; kai $a = 840$, $b = 29$, tai $c = 41$. Raskite a , b , c , jei skaičiaus a skaitmenų suma lygi 24.
2. Vaikai žaidė dviejose 16 cm^2 ploto smėlio aikštelėse. Viena aikštelė — kvadratinė, kita — stačiakampė. Raskite stačiakampės aikštelės matmenis, jei jos ilgį ir plotį nurodantys skaičiai skiriasi tik skaitmenų tvarka.
3. Lygybėje $****48 : *****6 = 8$ prieš skaičius 48 ir 6 vietoje žvaigždutėlių įrašykite skaitmenis 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9 taip, kad lygybė būtų teisinga.
4. $48 + 105 + 72 = 84 + ? + ?$ Nors į klausukų vietas, atrodo, galima įrašyti įvairius skaičius, tačiau tam tinka tik 2 skaičiai. Kokie jie?
5. $12 = 3 \times 4$, $56 = 7 \times 8$. Kaip pastebite, pirmoje lygybėje $2 = 1 + 1$; $4 = 3 + 1$. Tas pats ir antroje lygybėje: $6 = 5 + 1$, $8 = 7 + 1$. Pakludami šiai tvarkai, užrašykite dar vieną lygybę.